

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSAG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

POLITIKAI FŐMUNKATÁRS:
Dr. BUZA BARNA

Előfizetési ár:
Egész évre 10 korona, félévre 5 korona. Negyed
évre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legjutányosabb árban közlünk.

Az ellenzék a Házban.

Elszántsággal a lelkekben, ke-
serűséggel a szívekben, a harag
villámaival a szemekben; így vo-
nult be az országgyűlési ellenzék
a képviselőházba. Bevonult, hogy
számon kérjen a kormánytól há-
rom dolgot: először a kormány-
párt irtóztatós korrupcióját, más-
odsor a sajtószabadság és az esküdtbírák lelkiismeretének az el-
gázolását és harmadsor az éppen
most beterjesztett másodszeri
ujjonclétszámfelemelés nemzetpusz-
tító voltát. Es negyedszer és ötöd-
ször és százszor: az ország népé-
nek irtóztatós gazdasági nyomoru-
ságát, valamint a magyar állam
pénzügyi bukásához vezető galop-
pozást.

Rettentő, de igaz: minden jó
polgárnak kötelessége összees-
küdni — a közsabadságok ellen
összeesküvő kormány ellen! Ezt
ugyan Lafayette vágta oda XVIII.
Lajosnak, de a magyar nemzet
tragédiája, hogy a helyzet ma
nálunk ugyanaz, mert a magyar
kormányok lettek a magyar köz-
szabadságok állandó konspirá-
torai. Es kétséges, hogy a kato-
naisággal körülvett országgyűlési
ellenzék teljesítheti-e azt a nagy
nemzeti feladatát, hogy megál-
lítsa a kormányt és pártját véres
munkájában? Megállíthatja-e ak-
kor, amikor a jog birkózik a ha-
talommal, a tanácskozási szabadság
a klotúrral s a magyar nép érdeke
Bécs érdekével? Az a tiz
millió magyar, aki az országgyű-
lési ellenzék háta mögött áll:
az sem jöhet tel az országházba,
hogy birokra hívhatná ki a kormá-
ny szuronyait. Ott pedig, ahol
a törvényekkel és a népképvisel-
lettel nem törődnek: mi ott az
országházból katonasággal kido-
batni száz ellenzéki képviselőt?

Es mégis, ebben a vigasztalan,
kétségbeesítő helyzetben is teljesi-
teni kell az országgyűlési ellen-
zéknek népképviselői kötelességét.
Verekedni kell, ha kell: szóval,
karral, sőt karddal is! Az nem
baj, ha a katonai tulerő földre is
teper, mert az ilyen katonai le-
teperés az Anteusz anyaföldjeként
hat a népképviselőre is, meg az
ország népére is. S ha most pil-

lanatra a kormány katonai ereje
erőt is vehet a népen és kép-
viselőjén: a küzdelem következté-
ben el kell jönni annak az idő-
nek is, amikor a nép már oda-
vághatja az osztrák zsarnoksággal
együtt működő kormányoknak: ma
már én vagyok az ur! A francia
konventben is azt mondotta a nép:
ma még semmi sem vagyok, de
holnap már minden lehetek! Nos
és nem minden lett a nép?

Ugy var: a históriából kell
meríteni a tanulságot, az erőt pe-

dig a magyar nép karjaiból. A
zsarnokság Magyarországon min-
dig csak ideig-óráig győzhetett,
de mikor joga mellett feltámadt
a nép: porszemként söpörte el a
zsarnokságot.

Az eltiprandó közsabadság-
gokért megvinni a harcot ma már
talpon az országgyűlési ellenzék
és a főváros népe, holnap talpon
lesz az egész ország, hogy első-
pörje a mai kormányrendszert s
lerakja fundamentumát a demokra-
tikus, a boldog Magyarországnak.

Tüzek éjszakája.

Kettős tüzvész.

Leégett a Berta-malom.

UJABB TÜZ MA REGGEL

Péntekről szombatra virradó éj-
jel egymásután két jelentékeny tüze-
set volt Ujhelyben. Különösen a
második volt régen nem látott nagy-
szabású tüzvész, amelynek borzalmas
szépsége felejtethetetlen azok előtt,
akik a szomorú látványosságot végig-
nézték.

Tűzoltóságunk igazán kiváló
munkát produkált. Ismét bebizonyo-
sodott, hogy a tűzoltóság vezetése
kitűnő kezébe van letéve és hogy
a legénység anyaga is minden te-
kintetben megfelelő.

De bebizonyosodott az is, amire
már számtalanszor rámutattunk, hogy
a tűzoltóság szervezete hiányos.
Hogy ilyen nagy városnak, mint Uj-
hely, mindössze nyolc száz tűzoltója
legyen, az igazán abszurd állapot és
a város vezetőinek érzéketlenségére
és indokolatlan szűkkeblűségére vall.
Tessék spórolni, amivel csak lehet,
de nem szabad rövidlátó módon el-
zárkózni a tűzoltóság életbevágóan
fontos intézményének fejlesztésétől.

Elég sok pénz dob ki a város
mindenféle haszontalanságokra, hát
okvetlenül kellene jutni pénznek a
tűzoltólegénység létszámának meg-
felelő kiegészítésére és a felszerelés
hiányainak kelő pótlására is.

Mégis csak skandaum, hogy az
egész tűzoltólegénység nyolc ember-
ből áll. Egy-egy nagyobb tüzeset
alkalmával igazán nevésségesen o-
sekély ez a létszám. Hát még ha el-
képzeljük (amire különben még gon-
dolni sem jó), hogy véletlenül egy
időben egyszerre több helyen talál
tűz támadni. Ugyan mit csináljon
akkor ez a nyolc ember?

Ujhelyben nagyon sok az eme-
letes ház, sőt a kétemeletes sem
ritkaság. De az ujhelyi tűzoltóságnak
még ma sincsen tolólétrája, amely-
nek segítségével magasról lehetne
vizsugarakat bocsájtani, a magasabb
épületekre. Erre nincsen pénz Uj-
hely nemze városának, amely pedig
egyszerre két polgármestert is el tud
tartani, de tűzoltót csak nyolcat.

A péntek éjjeli tüzesetekről tu-
dósítónk az alábbiakban számol be:

Tűz a Matolay-utcában.

Pénteken este fél nyolc óra
tűjban kigyulladt a Matolay Etele-
utca 2. számú háznak padása. A
Kristóf Károly tulajdonát képező
ház tulajdonképpen két épületről áll.
Az egyik a Rákóczi-utca sarkára
rug ki, a másik már egészen a Ma-

tolay-utca-ra nyílik. Ez az utóbbi
épület fogott tüzet és pedig, mint a
vizsgálat megállapította, a kéménybe
épített padlásgerenda miatt.

Ez már nem az első eset Uj-
helyben, amikor ugyanilyen okból
tűz keletkezett. Ugy látszik, itt szá-
mos olyan ház van, ahol a padlás-
gerenda be van építve a kéménybe.
Az ilyen házak már keletkezésük
óta magukban hordják a tűzvesze-
delem rémét. Az ilyen tűzveszélyes
építkezést soha sem lett volna sza-
bad megengedni és most minden
egyes házat hatósági szemle alá kel-
lene venni ebből a szempontból. A
magunk részéről már többször szóvá
tettük ezt a dolgot és figyelmeztet-
tünk a veszedelemlre. A tények —
sajnos — megint igazat adtak nekünk.

Mire a késedelem nélkül kivon-
ni t. tűzoltóság a helyszínére érkezett,
a ház tetőzete már egészen lángok-
ban állott. A padlás le is égett tel-
jesen, de nagyobb kár szerencsére
nem történt, s ami volt, az is meg-
térül biztosítás révén.

Oltás közben tüzet fogott a
keskeny utca szemközti oldalán levő
szomszédos ház padlása is, de itt
hamarosan sikerült a tüzet elfojtani.

A Kristóf-féle ház környéke is
sűrűn be van építve kisebb-nagyobb
épületekkel s az oltási munkálatok
főfeladata az volt, hogy a szomszéd-
os házakat megmentsék a lángok-
tól.

Derekas munka után sikerült
a tüzet teljesen lokalizálni és a na-
gyobb veszedelemnek elejét venni.

Ég a Berta-malom.

Alig fejezte be munkáját a tűz-
oltóság a Matolay Etele-utcában,
amikor már is újabb és pedig sok-
kal nagyobb dolga akadt.

Ejfélikor kigyulladt a Rákóczi-
utca 72. szám alatt levő Berta-
malom. A Perlstein József tulajdo-
nát képező hatalmas gőzmalom per-
ről perere nagyobb lángokkal égett.

A tűzoltóság azonnal kivonult,
de arról szó sem lehetett, hogy a
gyárépületet meg lehessen menteni
a romboló elemtől. A tűzoltóságra
azonban az az emberfölötti feladat
árult, hogy a tűz továbbterjedését
meggátolják. Ez rendkívül nehéz
feladat volt, mert a gyárépület kör-
nyéke teljesen be van építve. De a
tűzoltóság bátor, elszánt ember-
fölötti munkájának sikerült megkü-
zdenie ezzel a nehéz feladattal. A
Berta-malom közvetlen szomszéd-
sá-

**A „Felsőmagyarországi Czukoripar R. T. Töketeremes”, képviselőtében :
száritott répaszeletet
méltányos napiárban ajánl és részletes felviálgosítással szolgál
Neuman Jenő Sátoraljaújhely. Telefon: 17 sz.**

gába épült házak közül egyetlen egy sem égett le.

A toronymagasságra felcsepő lángok vörösrre festették az ég boltozatját és rémesen impozáns fényt árasztottak az éjszaka sötétségébe.

Csakhamar több mint ezer ember gyülekezett a veszedelem színhelyére, hogy a borzalmas szépségű látványban gyönyörködjenek. És ez a sok száz ember néma, ünnepélyes csendben nézte a borzalmas pusztulást. Annyira impozáns volt ez a látvány, hogy a szó bennszorult az emberek torkában és az arcokra a megállíthatatlan tódulás kifejezése ült.

A néma csendben csak az ég ő épület recsegését, ropogását, a lángok sístergését, a tüzőltők kűrtjelzéseit és a parancsnok hársány vezényszavait lehetett hallani.

Az égő épületnek a lángokban izzó bádofedele a szívárvány minden színében ragyogott. A malomban felhalmozott lisztpor olykor hatalmas durranásokkal robbant fel és ilyenkor a lángok még vészesebben csaptak az ég felé.

Ennél szebb, hatásosabb, megrendítőbb képet a legművésziességű mozifilm sem tud produkálni. Valami fölséges volt ez a látvány a maga borzalmas szépségében.

Közben a hőség egyre tűrhetetlenebbé vált. Az égő épületet legfőképp száz méternyire lehet megközelíteni. Közlebb már fullasztó a forróság. A tüzőltőparancsnok és a csővezető arcát időközönként nedves szivacsosall kell áztatni, hogy kibírák a rettentő forróságot.

Allandóan négy hatalmas víz-sugár volt működésben. A tűz lokalizálása egyedül másfél órát vett igénybe. De ezzel még korántsem volt befejezve a munka. A tüzőltők egészen másnap délelőtt 10 óráig oltották a folytonosan fel-felújuló tüzet.

Oltásközben az égő épület két tűzfala is beomlott. A tüzőltőparancsnok előre látta ezt a veszélyt. És alig hangzott el a parancs, hogy a fal közeléből távozni kell, máris hatalmas robajjal omlott össze a fal.

A rendet a rendőrség és a honvédség készenléte tartotta fenn az égő malom körül. Schmidt Lajos rendőrkapitány személyesen vezette a rendőri intézkedéseket. A szomszédos házakból a lakókat kilakoltatták, így öv. Kovácsné és családját, továbbá Szlovátsik Miklóst és családját. A baloldali szomszéd háza ötször is lángba borult, de mindannyiszor sikerült a lángokat elfojtani, úgy, hogy a ház épésben maradt, csak erősen megpörkölődött.

A malommal szomszédos épületek ablakai a nagy hőségtől megolvadtak. Egyetlen ablaktábla sem maradt épésben.

A pusztulás.

Hétfőn délután a „Felsőmagyarországi Hírlap tudósítójának alkalma volt még egyszer behatóan megtekinteni a pusztulás színterét.

Még most is megdöbbentő ez a látvány. Maga a malom teljesen el-

pusztult, csak a csonka falak meredeznek szomorúan, komoran a levegőbe.

A bádogtető megolvadt, összevissza görbült részei úgy lógnak a romhalmaz felett, mintha egy láthatatlan kötélre íromba nagy, fekete, szennyes rongydarabokat aggatott volna valamely óriás keze.

A malom egész felszerelése a lángok martaléka lett. A felszerelés egyes részei hamuvá égvé, felismerhetetlen állapotban, zűrzavaros összevisszaaágban hevernek a földön. A malomban felhalmozott életnemű, buza, árpa, korpá még most (hétfőn) is ég, holott a tűz már pénteken éjjelkor kezdte meg romboló munkáját. A malom emberei állandóan őrzik ezt a lassu tüzet, nehogy ismét nagyobb lángra kapjon.

A malom háta mögött lévő, illetve közvetlenül a malomépilethez hozzáépített gépházat megkímélte a romboló elem, hála a tüzőltőség derekas munkájának.

Es annál csodálatosabb, mert a tranzmisszió nyílásán át a gépház legője közvetlenül érintkezett az égő malom belsejének levegőjével, sőt ezen a nyíláson át állandó légvonat is járt. Itt is tetemes károkat okozott ugyan a tűz és itt is pörk alatt van minden, de azért a gépek többé-kevésbé épésben maradtak. A tűz mellett különben a víz is sokat értott a gépeknek, amelyet a fecskendők csöve ontott a gépházra. A vasalkatrészek elhajlottak, össze-görbültek.

Füstös, kormos minden. Az udvaron nagy kolumban fekszenek a kormos téglák, az összeomlott tűzfalak maradványai. Mindenütt az enyészett a pusztulás szomorú képe.

Az anyagi kár,

amelyet a tűzvész okozott, meghaladja a 150.000 koronát. Ennek egy tetemes része biztosítás útján megtérül, amennyiben a malom 118.000 korona erejéig biztosítva volt Phö-nix és a Hungária biztosítótársaságnál. De még így is óriási kár maradt fenn, amelyet most még csak hozzávetőleges számitással nyert megállapítás.

A tűz oka.

A megejtett tűzvizsgálat szerint a tűz oka valószínűleg villamos rövidzárlat. Minden jel erre enged következtetni.

A hivatalos tűzvizsgálaton kívül szemlét tartott a tűz okára vonatkozóan a Hungária biztosítótársaság kiküldöttje, Balassa Jenő mérnök is.

A villamos világítást ezelőtt a malom saját dinamó-gépje látta el. Ez azonban nemrégiben elromlott s azóta a városi villamos vezeték szolgáltatta a világításra szükséges áramot. Ebben a vezetékben kellett a rövidzárlatnak beállania, amely szután ilyen rémes pusztulásnak volt az okozója.

A tűz a malomépilet északi oldalának első emeletén keletkezett. Itt volt a fészke a tűznek, innen terjedt azután tovább.

A malom személyzete és munkásai pénteken egész nap dolgoztak. Este azonban elhagyták a malmot és a tűz kitérősekor már régen szünetelt a munka.

A vizsgálat egyébként folyik ebben a szomorú ügyben, de minden valószínűség amellett szól, hogy a malom alkalmazottai részéről senkit sem terhel felelősség.

A tüzőltők.

A péntek éjjeli borzalmas tűzvész természetesen városzerte beszéd tárgyát képezi. Különösen nagy elismeréssel emlegetik a tüzőltőség fáradhatatlan emberföltötti munkáját.

Mindenütt a legmelegebb elismerés hangján beszélnek a tüzőltőség kitűnő parancsnokáról: Friss Heimann rendőrfelügyelőőröl.

És ezt az osztatlan, őszinte elismerést a parancsnok igazán megérdemli. Friss Heimann már nem egyszer kiállotta a szó legszorosabb értelmében vett „tűzpróbát”, de pénteken éjjel valószággal felülmarta önmagát. Az igaz, hogy ő «csak» a kötelességét teljesítette. De aki a kötelességét így teljesíti, azt az embert nagyon meg kell becsülnünk.

UJABB TŰZ MA REGGEL

Még jóformán felnem ocsudtunk a pénteki rémületből és ma máris újabb tüzeset volt a városban.

Ma reggel fél öt óra tájban kigyulladt a Kossuth Lajos utca külső részén fekvő gyertyagyár, az „Első Sátoraljaúj helyi gyertyagyár Részvénytársaság” tulajdona.

A paraffin finomító, illetve olvasztó helyiségben meggyulladt egy üstben a paraffin. Csakhamar a többi üstökben olvasztásra váró paraffin is lángra lobbant, majd a láng kiesapott az ablakokon és meggyújtotta az ereszeket is. A finomító tetőzete teljesen leégett, a gyárépület tetőzetének egy részét sikerült megmenteni.

Az oltást nagyon megnehezítette az a körülmény, hogy a paraffin a víztől csak annál jobban ég. Egyébként — a tűz lokalizálása után — a gyárban felhalmozott paraffin még dőben is ég, és nincs más mód, mint bevárni, amíg a paraffinkészlet egészen elhamvad.

A tüzőltők, akik ezuttal is igen derekas munkát végeztek, reggel 8 óra tájban hagyták abba az oltást, természetesen kellő felügyelet mellett mellett hagyva az égő paraffinkészletet.

Előfizetőinkhez.

Felkérjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy a október végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordultával küldjék be, nehogy a lap további szétküldésében akadály legyen.

Miklóssy utóda. Damjanovics az új plébános.

Miklóssy dorogi püspökké történt kinevezetése folytán megüresedett az újhelyi gör. kath. plébánosi stallum. Mint értesülünk, a püspök az újhelyi egyház kegyuraságával egyetértőleg most töltötte be ezt az állást. Az újhelyi görög katolikusok új lelkésze Damjanovich Agoston, eddigi bodrogszerdahelyi plébános, aki a zempléni gör. kat. klerusaak már régi tagja.

Alábbiakban közöljük a kegyurnó bemutató levelét, melynek alapján Damjanovics Agoston a sátoraljaúj helyi gör. kath. plébániát elnyerte.

Ezen bemutató levél azért is érdekes, mert az uradalmi Rákóczi korbeli levéltári okmányok alapján lett szövegeztve:

Mi öv. gróf Wallis Gyuláné szül. Somogyi Ilona grófnő emlékeztül adjuk ezenel jelentvén mindenkinek a kiket illet, hogy tekintettel főtisztelendő

Damjanovics Agoston urnak hajdudorogi egyházmegyei áldozópap szentszéki tanácsos, bodrogszerdahelyi g. kath. plébánosnak életére, tanúságára, erőnyecire a hitélet és a magyar nevelés ügy terén hosszú éveken át teljesített kitűnő szolgálataira és egyéb jeles tulajdonaira méltóságos és főtisztelendő Miklóssy István ur volt sátoraljaúj helyi plébánosnak a hajdudorogi egyházmegye püspökévé történt kinevezése folytán törvényesen megürült sátoraljaúj helyi g. kath. plébániát kegyuri joguaknál fogva, minden jogaival jövedelmeivel és haszonélvezetével előbb nevezett főtisztelendő Damjanovics Agoston urnak mint erre az állásra alkalmas és érdemes egyénnek adományozzuk és a méltóságos hajdudorogi megyés püspök urnak kánoni bevezetés végett bemutatjuk.

Miért is nevezettet jelen bemutató levelünkkel sátoraljaúj helyi g. kath. plébánosnak választjuk és bemutatjuk kérvén a méltóságos és főtisztelendő hajdudorogi megyés püspök urat, hogy őt a sátoraljaúj helyi g. kath. plébánia való-ságos jogos birtoklatába és törvényes javadalmába bevezetni és a mi őt e minőségében jogosan megilleti ezt neki megadni kegyeskedjék.

Kelt Pápakovácsiban, 1913. évi október hó.

gróf Wallis Gyuláné
szül. Somogyi Ilona grófnő.

— Jövahagyott alapszabályok. A zempléni vármegyei közszégi körjegyzők fiu és leány nevelő egyesülete alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

„IVORI” levélpapír, 50 levélpapír és 50 qoriték
1 koronáért kapható
Landesmann M. és tsa. papirkereskedésében.

HIREK.

— **Áthelyezés.** A kereskedelemügyi miniszter Vezroszta Vencel m. kir. államépítészeti hivatali tisztet hason minőségben Besztercebányára helyezte át.

— **Gyászrovat.** Dillmann Nándor, a töketerebesi cukorgyár ellenőre, f. hó 4-én a nagymihályi közkórházban meghalt. A tehetséges, ambiciózus tisztviselő halála általános részvételt keltett.

— **Uj ügyvédek.** Dr. Hell Jenő, dr. Szász Herman és dr. Stein Ignác sátorlajuhelyi ügyvédek lettek a múlt hét folyamán sikerrel lettek.

— **Tanügyi kinevezés.** A megyéspüspök Jablonszky Jenő, okl. tanítót róm. kath. kántortanítónak nevezte ki Papházára.

— **Az egyházmegyéiből.** A megyéspüspök Kovacs Károly kassai hitoktatót a Szabó Bálint halálával megüresedett Taktaszadi parochia vezetésébe bizta meg. Szikszó káplánja minőségben Tállyáról Jakubcsak Lajost helyezte át. Tállyai káplánja Nagy Istvánt nevezte ki, aki hosszasan betegségéből immár felépült.

— **Az új eperjesi püspök.** Eperjesi jelentik: Novák István dr. eperjesi egyházmegyei új püspök szombat este Ungvárról váratlanul Eperjesre érkezett. Mivel inkognitó jött, a pályaudvaron senki sem jelent meg fogadására. A püspök a püspöki palotában szállott meg és másnap meglátogatta Semsey Boldizsár főispánt, Tahy József alispánt és Rápássy György székeskáptaláni helynököt, az egyházmegye kormányzóját. A püspök kifejtette, hogy Rómába utazik, hogy átvegye a szentszéktől kinevezési rendelvényét és alávesse magát a processu-informativusnak. Felszentelést és beiktatását a püspök a jövő év első negyedére tervezi.

— **A hajdudorogi püspök és a kultuszminiszterium.** Miklóssy István hajdudorogi püspök tegnap Budapestre érkezett, hogy a kultuszminiszteriumban egyházmegyéje fontosabb adminisztrációs ügyeit elintézte. Ezek között jelentősebb a püspökség részére adandó államsegység kérdése amely még egyáltalán tisztázatlan. Miklóssy püspök tárgyalni óhajt Jankovich miniszterrel a székhelykérdés végleges megoldása ügyében is. A püspököt a napokban Nagy károlyból monstreki dóttéss kereste fel a székhely ügyében de a püspök, aki teljesen tájékozatlan a kultuszminiszternek a kérdésben tanúsított felfogásáról, határozott válasza nem adott. A hajdudorogi kik. egyházmegye felállításával és első püspökének. Miklóssy Istvánnak ünneplés beiktatásával megkezdődik a naptáregyesítés. Ez az új püspökség már évekket ezelőtt aláírta a naptáregyesítés ügyében a jegyzőkönyveket, melyeket most Miklóssy püspök a pápához torjeszt be és a pápa hozzájárulása után megvalósul a naptáregyesítés. Ertesülésünk szerint a munkái és az eperjesi egyházmegye is óhajtja a naptáregyesítést, sőt úgy hírlik hogy nemcsak az egész ruténség hanem a görög-kelleti magyarság is hajlandó elfogadni az elavult Julián-naptár helyett a Gergely-naptárt. Úgy tudjuk, hogy november első felében az illetékes egyházi és politikai körök beható tanácskozást fognak tartani a naptáregyesítés meliből megvalósítás érdekében. Slepkovszky János püspöki titkár a naptáregyesítés ügyében a következőket mondta: — E kérdésben ismerem püspökön felfogását. O határozottan óhajtja az elavult Julián-naptár mellőzését azonban erre most még nem kerül sor. Az egyházmegye megszervezése jelenleg annyira dotog ad, hogy a tervnek a keresztüvitelére nincs idő. Miklóssy püspök a naptárreformmal behatóan foglalkozott s azt alkalmaslat egy éven belül az egyházmegyei papság megvitatása alá bocsátja mint minden más ügyet. Amennyiben az egyházmegye papsága elfogadja a naptáregyesítést a püspök feltesztézté intőz Rómába, ahol tudomásunk szerint a naptáregyesítés ügyében igen liberális gondolkodást árulnak el eddig.

— **Megörült földbirtokosok.** Az idei árvis a bodrogközi Orós községhez tartozó Bukó tanyán is tetemes kárt okozott. A birtok egész területén alig maradt az életművekből több annál, mi az arató munkásoknak kijárt. A szna és más takarmány a víz miatt rothadt el. Téli eleség híján vásárra kerültek a fajarhák. Gyönyörű szép szimentháli gulya siklott így el potom áron. Sulyos és kínos gond tömege verődött az ősz beállításával Bukó Ferenc földbirtokos feje fölé mely a legnyomasztóbban hatott nevére kinek lelket zavarta meg a remült kétségbeesés. A földbirtokosnő állapota annyira rosszabodott hogy családja a napokban az uhelyi kórházba szállította.

— **Furfangos család.** Egy körmönfont család ádozatává vált Hofner András 19 éves, kiskoloni lakos. A múlt héten jelentekzt náia egy Piszka Mikita nevű koronlaki származású munkás azon óháltal hogy őt a kívándorlársra rábírja. Hofner eleinte vonakodott, de hosszú rábeszélés után elindult vele gyalog. Más napon este érkeztek a telepőci erdőbe s ott azzal állott elő Piszka Mikita, hogy miután előtök a galiciái határt, adja át neki Hofner a pénzt, mert csak az általa ismert rejtekhelyen varakozik az ügynök a kiti a hajójegyet meg kell váltani. együtt jönnek majd vissza és továbbutják. Hofner tapasztalatlan segában átadott neki 430 koronát melyet Piszka eltávoott és nem mutatkozott többé. A rászédett Hofner megunt a hajójegyet tartott varakozást és filér nélküli tért vissza fajújába, hogy megtegye a feljelentést.

— **«A Vasárnapi ujság»** november 2-iki száma pompás képeket közöl az aradi kúrturpa-otérol, a torlai közművelődési házról a Nemzeti Színház és az Operaház udonságairól a kerpesi-uti temető új művészi síremlékeiről, Sarmizegethusáról, stb. Különösen érdekesek a tarogó pompás fő vételei. Szépirodalmi olvasmányok: Lasatos László és Grazia Dehda regénye Szép Ernő, K. Lippich Elek és Badur Adár versei, Berkes Lőrinc novellája, Kupcay Felicitán tárcacikke. Egyéb közlemények: egy XVII. századi érdekes sponni haz cikk a brunschwelgi tronörököséről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet sakkjáték stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre öt korona, a «Világkörna»-val együtt hat korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV., Eryetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a «Képes Néplap» a legolcsóbb ujság a magyar n-p számára félévre két korona 40 fillér.

RENDŐRI HIREK.

Öngyilkos kaszirnő.

Királyhelmeceiről jelentik: Királyhelmecezn tegnap este öngyilkosságot követett el Takács Biri (Paula) kávéházi felirónő.

A szőke Paula hónapokkal ezelőtt a helmecei Rígó szállodában volt alkalmazva, s ott ismerkedett meg Aczél Atossal, a Bodrogközi Takarékpénztár főköny-ej nek, Aczél Izidorna fiával. A fiatalokat állítólag gyöngédebb szálak fűzték össze egymással.

Takács Paula az elmúlt héten többször kiment Helmece s a Rígóban nagy mulatozásokat rendezett. Tegnap este a leány megint Helmeceen járt s az Aczélk ulvarán este 11 óra tájban revolverrel fejbe lötte magát, s sérüléseiből csakhamar bele is halt.

— **Ágkőszá hírek hírek** szerint a szerencsétlen leányt a szerelme vitte volna az öngyilkosságra.

Egyébként még nem derült teljes világosság a rejtőyes ügyre. A nyomozás folyamatosan van.

— **Elgázolások.** F. hó 3-án Timcsó Mihály töketerebesi gazda kocsiisa terehrel megrakott szekerekkel elgázolta Kahan Ferenc töketerebesi kereskedő 2 éves leányát. A gyermek nyomban meghalt. A kocsiis önként jelentkezett a csendőrségnek. A vizsgálat folyik. U-telej községben egy az utcán haladó 30-35 évesnek látszó embert elgázolt egy fogat. Az ismeretlen ember a helyszínre meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Posta betörés.** A tavarnai postahivatal ablakán alkalmazott vasrostélyok kifeszítése mellett behatoltak a hivatalos helyiségbe, ott az íróasztal fiókját melyben csupán 64 fillér hevert és miután több pénzt nem találtak, elvitték az ott átvételtre várt több csomagot. Az ugyanottani csendőrség megindította a nyomozatot és harmadnapra kézrekerítette a tetteseket. Sztrajt János galiciái s Humán András nagy bereznai csavargók személyében kik a tetet már be is ismerték.

— **Hasbaszuras.** Egy jánosvágsúsi hirtovadászról hazifelő indult két rubin legény, névszerint Frenyák István és Hamanszki János kik mint hajtok működtek. Utközben betértek egy koromszába, hol hat pohár páinkával esilapították szomjukat és azzal odobb álltak. Egy darab ideig esendesen haladtak egymás mellett, aztán vitakozni kezdtek, majd a vita hevében Hamanszki János arcul ütötte társát, ki viszonzásul kivette zsebkését és úgy hasba szurta, hogy a támadt nyílason belei kitódottak és habár már látta a szuras következményeit, bosszuvágyában még többször hátsa szurta, minek következtében össze-rogyott. A mezőlabori körörorvos első segélyben részesítette a súlyos-sérültet, beleit visszahelyezte és összeverta hasát, a sérülés életveszélyességéről pedig értesítette a hononnai kir. járásbírósigot, mely értesítést folytán Adamkovich Győző kir. járásbíró a helyszínen eszközölte a kihallgatásokat.

— **Meglopott főpinczér.** A központi kávéház főpinczérnek, Martos Lajosnak asztalfőjéből száz korona váltópénzt elloptak. A gyanu Stiffe László rovttmultu házi-szolgára irányul, aki lopásért már büntetve volt. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Vasári tolvajok** A tegnapielőtti vásári sokadalomban természetesen a tolvajok is szerencsét próbáltak, de nem sok eredményrel, mert a rendőrség az egész vásár alatt gondosan a körmőre nézett a gyanus embereknek. Két tolvaj aszszonyt be is kísérték a rendőrségre. Az egyik Szendrey Ferencné, aki a vásáron mindenféle portékát összehalodott, a másik pedig Balog Teréz cigányasszony, aki Sotész Ignácné szoknyája zseléből kilopott néhány koronát, de tettenérték.

— **Megszökött a báró ur.** Olvasóink előtt bizonyra emlékeztetek még a Perényi Lajos báró apró székámoskodásai. A báró urnak annak idején tudvalóval az uhelyi rendőrséggel is meggyűlt a baja. Most Perényi Lajos bárót, aki cipész-mest-rsége adta magát ulyos testisértésért és más bűncselekményekért a nyiregyházi törvényszék vizsgálóbírája országosanak rötözte. Az elzúllott báró, aki csavargásból tartotta fenn magát, néhány hónapig elrejtőzött, de a oapokban Budapest-n felismerték és letartóztatták. A Budapesti királyi ügyészség rendeltetőre vasárnap Csévi János fogházra a vasutra kíserte a rabot, hogy Nyiregyháza szállítsa el. A pályaudvarra való menetközben a letartóztatott ember hirdelen fejbeütötte a fogházort úgy hogy az elesett anu a pdög meguzrott. A megszökött ember még eddig nem került kézre.

— **A talmudista skatulyája.** Tegnap reggel a munkási vonattal érkezett Ujhelybe Zslekovics Samu pászaházi talmudista. Az uhelyi állomásán kiszállt vizet inni és amikor megint felakart szállni nemtalálta azt a kocsiat amelyben a podgyászt hagyta. Később ugyan előkerült a podgyászának egy része, de nyoma veszett egy nagy skatulyának, amelyben sok szövet és kész ruha meg egy felöltő volt. A talmudista a rendőrséghez fordult amely az el-tűnt skatulya ügyében megindította a nyomozást.

— **A merénylő káplán.** A nyár folyamán történt, hogy Urbán István varannói káplán merényletet kísérelt meg Strasser Emma eperjesi urleány ellen azután felzaklatott kedélyállapotban Kassára érkezett, ahol letartóztatták. Az eperjesi törvényszék a szándékos emberölés kísérletével vádolt káplánt beszámíthatatlansága miatt felmentette.

— **Balesetek.** Tóth Lőrinc cőkeházi uradalmi kertész 28-án délelőtt kukoricát rakott egy szekerre. Közben megcsuszott, a szekérbe megütötte magát és súlyos altesti sérülést szenvedett. Beszállították az uhelyi közkórházba. — Weisz Hirsch Löbl uhelyi vasuti kocsirendezőnek lábujját levágtja egy mozgó vasuti kocsi. A kórházba szállították. — Kocsi József legényei gazda az erdőben egy fatörzsben megbotlott. És közben a szive tájékán olyan súlyosan megesbesült hogy másnap az uhelyi közkórházban meghalt — Batta János Bilint farádi gazdának meggyuladt egy szalmakazala. A gazda felesége kétségbeesésében átölelte a tüzet minek folytán életveszélyes égési sebeket szenvedett. Az uhelyi kórházban ápolják. — Hlyók Borbálának, egy lasztózi gazdakodó hét éves kis leányának bal kezét a csipőgőp rostája megszezoncolta. — Barta Pál uhelyi leányt besorozták a nyiregyházi huzárokhöz. Örmében egy csörgői uti koromszában berugott és a borrosívegeket összetörte. Egy üveg-szállánk a tenyerét úgy megszurta hogy a kórházba kellett szállítani.

Izléses csinos kivitelű névjegyek Landesmann Miksa könyvnyomdájában rendelhetők meg Saujhely Rákóczi-u.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást eszközölja.

Ára: nagy üveg 2—k, kis üveg 1.20 k.

Szerkesztő: DR. KÁRP ÁTHY LÁSZLO

Szerkesztésért felelős: A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadóhivatalos: LANDESMANN MIKSA

Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?

Ezen rendkívül fontos kérdés foglalkoztatja mindazokat, akik asthmában, tüdő- és torokbeli gümőkörben, sorvadásban, tüdőcsucshurutban, idült köhögésben, elnyálkásodásban, hosszas rekedtségben szenvednek és eddig gyógyulást nem találtak. Minden ily beteg kap tőlünk **teljesen ingyen és bérmentve egy ábrával ellátott könyvet** írta Dr. med. G. Guttman, a Finsenygyógyintézet főorvosa és a könyv e kérdést tárgyalja: **„Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?”** Azonkívül küldünk egy mintát, a mi bevált világhírű diétikus teáinkból. Sok ezren dicsérik, akik eddig használták. **Gyakorló orvosok** e teát mint kiváló diétikumot használták és dicsérik tüdőgümőkörnél (sorvadásnál), asthma, bronchitis és torokhurut eseteiben. **Ez a Tea nem titkos szer, Lieberfüvekből van összeállítva, melyek császári rendelet folytán a szabad forgalomnak vannak átengedve.** Az ára oly jutányos, hogy a vagyontalanok is megszerezhetik. De hogy minden betegnek alkalmat adjunk, hogy e teát minden kockázat nélkül kipróbálhassa és bajának mineműsége iránt tájékozódhassék, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a „Gyógyíthatók-e a tüdőbajok?” című könyvet és egy próbát a teáinkból, és pedig teljesen **ingyen és bérmentve.** Csak tessék egy levelezőlapot írni pontos címével az alábbi cégnek: **PUHLMANN & Co., Berlin 829 Műgelstrasse 25.**

Hétfőn este

8 óra tájban, a vasuti állomáson vagy az állomás előtti térségen elvesztett

két darab fekete bőrtáska irrományokkal.

A megtaláló kellő jutalomban részesül.

A megtalált irrományok

a „FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP” Kiadóhivatalában, vagy **BOGNÁR ERNŐNÉL** Tökletesesen (Cukorgyár)

adhatók át.

SALGÓTARJANI

Kőszénbánya Részvénytársulat
széntermékei (szobafűtésre és ipari célokra)

NEUMAN JENŐ cégnél

Sátoraljaujhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács szén és kokszt valamint porosz briket kapható.

Superfosfát-műtrágya

Káli só

A legújabb és legizlésesebb Péterfalvi gyártmányu

LEVÉLPAPIROSOK

egyszerű és elegáns dobozban, a legjobb minőségekben, különfélealakokban és árakban kaphatók:

LANDESMANN MIKSA

könyv- és papirkereskedésében Sátoraljaujhely.

A „FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP”
•• kiadóhivatalában. ••

LEGBIZTOSABB

a cs. és kir. kiz. szabadalmazott MALÁRTSIK-féle

patkányirtó pogácsa

patkányok, egerek, vakondok elpusztítására. Próbadozoz 2 K. Háziallatoknak nem ártalmas. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Malártsik György Sátoraljaujhely.

KOLLARIT - bórlemez

kaucuk compositióval bevont ruganyos viharbiztos és időálló

SZAGTALAN FEDÉLLEMEZ

A jelenkor legjobb tetőfedőlemeze. Végtelenül tartós! Régi zsindeletetők átfedésére kiválóan alkalmas. Sem mázolni sem mészlelve bekenni nem kell.

Kapható: Herz Kálmán fia vaskereskedőnél Sátoraljaujhely. Markovics Mayer fatereskedőnél Töketerebes.

Kiadó lakás.

3 szoba, konyha és mellék-helyiségekből álló lakás azonnal kiadó Apponyi-utca 29. szám alatt.

Kiadó lakások.

A Kazinczy-utca 5. számú házban az Osztrák-Magyar Bank fiókja által eddig bérelt lakás azonnal kiadó.

Ugyancsak kiadó 1914. május 1-től a Központi kávéház fölött lévő, a m. kir. Folyammérnökség által bérelt lakás.

Már megérkeztek

a legújabb divatu angol férfi ruha szövetek, télikabát kelmék, női korszium kelmék,

szőrmeárúk

dus választékban. Férfiöltönyök mérték szerinti megrendelésre elvállaltatnak

MOSKOVITS HERMAN

posztó és gyapjuszövet divatruházában

SÁTORALJAUJHELY Rákóczi-u. 6. Kispac.

Kazinczy-u. 13. számú házban igen jó száraz

RAKTÁR KIADÓ.

ÜGYVÉDI

NYOMTATVANYOKBÓL

NAGY RAKTÁRT TART

VILLANYERŐRE

BERENDEZETT

könyvnyomdájában

mindentéle nyomtatványokat készít

ÜZLETI, GAZDASÁGI ÉS

PÉNZTARI KÖNYVEK

JUTÁNYOS ARON

KAPHATÓK

Landesmann Miksa és Társa

könyv- és papirkereskedése

Sátoraljaujhely. Telefon 10 szám.